

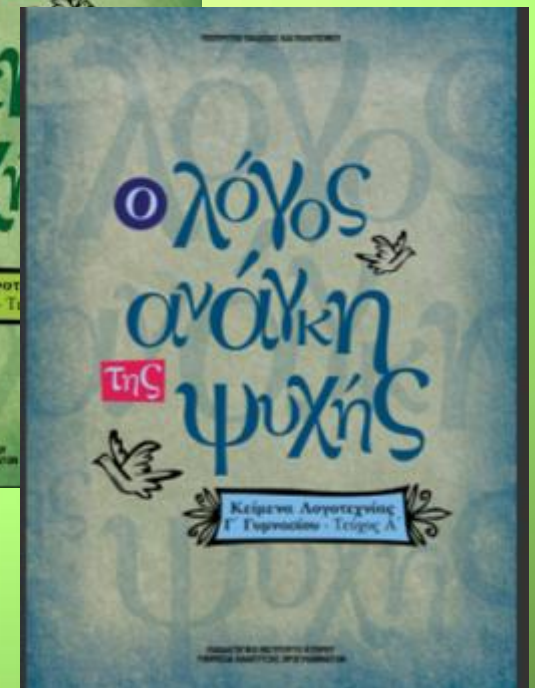
Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογοτεχνίας

Σεμινάρια ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων,
Σεπτέμβριος 2014

Διευκρινίσεις για τα εγχειρίδια «Ο Λόγος Ανάγκη της Ψυχής»

- Και τα τρία εγχειρίδια και των τριών τάξεων κυκλοφορούν πλέον ως επίτομα.
- Βιβλία του Εκπαιδευτικού δεν θα ξανατυπωθούν ούτε θα ξανασταλούν στα σχολεία με εξαίρεση το βιβλίο του Εκπαιδευτικού για την Γ' Γυμνασίου το οποίο θα κυκλοφορήσει μόνο για φέτος και θα αποτελεί, όπως και τα αντίστοιχα εγχειρίδια Α' και Β' τάξης ιδιοκτησία του σχολείου.
- Όλα τα εγχειρίδια –για τον μαθητή και τον εκπαιδευτικό- είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Λογοτεχνίας.

Νέα διδακτικά εγχειρίδια

Ο λόγος ανάγκη
της ψυχής

Προγραμματισμός ύλης

- ❑ Η σειρά των θεματικών ενότητων δεν δεσμεύει τον/την εκπαιδευτικό (μπορεί να τις διδάξει με διαφορετική σειρά). Σημασία έχει, στο τέλος της χρονιάς, οι μαθητές να έχουν μελετήσει κείμενα από όλες τις ενότητες που αναφέρονται στη συγκεκριμένη τάξη.
- ❑ Για τη διευκόλυνσή τους στον πρώτο καιρό της εφαρμογής του Π.Σ.Λ., οι διδάσκοντες σε κάθε σχολείο επιλέγουν καταρχάς **ένα κοινό σώμα κειμένων** από κάθε θεματική ενότητα για τις τελικές εξετάσεις, το οποίο δεν θα υπερβαίνει το 1/3 του συνόλου.
- ❑ Τα υπόλοιπα λογοτεχνικά κείμενα επιλέγονται από κάθε φιλόλογο ανάλογα με το δυναμικό της τάξης του με βάση την παιδαγωγική αρχή της διαφοροποίησης.
- ❑ Συνεπώς, κάθε φιλόλογος, στην αρχή του έτους, εκπονεί έναν **ατομικό προγραμματισμό** –στον οποίο συμπεριλαμβάνει και το κοινό σώμα κειμένων– και τον οποίο παραδίδει στον συντονιστή του μαθήματος ανά σχολείο, διατηρώντας το δικαίωμα να τον διαφοροποιεί στην πορεία.

Σημαντικές επισημάνσεις

Για τη διδακτική μέθοδο

- Για τη συγκριτική ανάλυση και ερμηνεία των κειμένων στηριζόμαστε κατ' αρχάς στα ίδια τα κείμενα, αλλά και σε περικειμενικά στοιχεία, λ.χ. στα εισαγωγικά σημειώματα που προηγούνται των κειμένων. Στηριζόμαστε επίσης, κατά μείζονα λόγο, στους διδακτικούς στόχους της ενότητας, όπως περιγράφονται στο Π.Σ.Λ.
- **ΠΡΟΣΟΧΗ!** «Συνεξέταση» δεν σημαίνει, απλώς, να διαβάζουμε δύο-δύο τα κείμενα και να τα αντιμετωπίζουμε το ένα ως «βασικό» και το άλλο ως «παράλληλο», σύμφωνα με την παλιά αντίληψη. Όλα τα κείμενα είναι ισοβαρή!
- Η συνανάγνωση/σύγκριση των κειμένων δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μια μέθοδος με στόχο να κατανοήσουν οι μαθητές τον *διάλογο* μεταξύ των κειμένων, με άλλα λόγια, τις *ποικίλες όψεις και διαστάσεις της πραγματικότητας* που παρέχουν τα λογοτεχνικά κείμενα (εκεί πρέπει να δίνεται η προσοχή).

Σημαντικές επισημάνσεις

Για το εξεταστικό δοκίμιο

Η γραπτή εξέταση (τετραμήνου & τελική):

- ✓ περιλαμβάνει και γνωστά/διδαγμένα και άγνωστα/αδίδακτα κείμενα τα οποία αντιπαραβάλλονται και συγκρίνονται μεταξύ τους
- ✓ ερωτήσεις που να καλύπτουν ισόρροπα τόσο το θεματικό -αξιακό περιεχόμενο των κειμένων όσο και τον λογοτεχνικό γραμματισμό των μαθητών
- ✓ ερωτήσεις διαβαθμιζόμενης δυσκολίας (=εμβάθυνσης), που να ανταποκρίνονται στο δυναμικό όλων των μαθητών της τάξης (αρχή της διαφοροποίησης)

Οι βασικές αρχές αξιολόγησης του μαθήματος καθώς και δειγματικά εξεταστικά δοκίμια τετραμήνων και τελικών εξετάσεων βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα για τη λογοτεχνία του Υ.Π.Π. της Κύπρου:
<http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/axiologisi.html>

Η ΤΑΞΗ ΩΣ ΛΕΣΧΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

- Σύμφωνα με το Π.Σ. Λογοτεχνίας, η τάξη αναμένεται να λειτουργεί ως «λογοτεχνικό εργαστήριο» και «λέσχη ανάγνωσης», με στόχο μια πιο ουσιαστική καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας των μαθητών.
- Η Λέσχη Ανάγνωσης είναι υποχρεωτικό να εφαρμόζεται από όλους τους εκπαιδευτικούς σε όλα τα τμήματα καθώς είναι ενταγμένη ως θεσμός στο Πρόγραμμα Σπουδών
- Βλ. σχετικά «Η τάξη ως λέσχη ανάγνωσης – λογοτεχνικό εργαστήριο» στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. της Κύπρου για το μάθημα της Λογοτεχνίας:

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/leschi_anagnosis.html

Επισημάνσεις για τη λέσχη ανάγνωσης

- Οι μαθητές μελετούν τα βιβλία, τα οποία προμηθεύονται από σχολικές, δημοτικές, οικογενειακές βιβλιοθήκες, ατομικά ή ομαδικά, τα παρουσιάζουν στην τάξη δημιουργικά και **δεν τα εξετάζονται με άλλον τρόπο** (γνωρίζουν όμως πως τόσο η ανάγνωση όσο και η παρουσίαση είναι μέρος της αξιολόγησής τους).

Πετυχημένη είναι εκείνη η παρουσίαση βιβλίου η οποία κατορθώνει

- α) να δώσει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για το βιβλίο με σαφήνεια,
- β) να εκφράσει τις προσωπικές ερμηνείες των μελών της ομάδας,
- γ) να θέσει ερωτήματα προς συζήτηση στην οποία θα εμπλακεί όλη η τάξη. Συχνά συμβαίνει οι παρουσιάσεις να λειτουργούν και ως κίνητρο για μελλοντική ανάγνωση του βιβλίου.

Παρουσίαση Λογοτεχνικού Έργου

- Η παρουσίαση καλό είναι να έχει τα εξής διακριτά μέρη:
 - α) *Σύντομη αναφορά στα βασικά στοιχεία μιας ιστορίας.*
 - β) *Ανάγνωση χαρακτηριστικών αποσπασμάτων από το βιβλίο.*
 - γ) *Οι μαθητές παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ερευνητικών τους εργασιών αλλά κυρίως εκφράζουν τις ερμηνείες, τις απόψεις, τις εκτιμήσεις τους για το θέμα του βιβλίου, για τους ήρωες. Εντοπίζουν, επίσης, τραγούδια, βίντεο, κινηματογραφικές ταινίες, πίνακες και άλλα έργα τέχνης, ή σύγχρονες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (π.χ. κόμικς, γκράφιτι κ.λπ.), που συνομιλούν με το συγκεκριμένο λογοτεχνικό έργο, εικονογραφούν σκηνές από το βιβλίο, δραματοποιούν μια σκηνή του, κλπ.*
 - δ) *Οι μαθητές όλης της τάξης εμπλέκονται στην παρουσίαση του λογοτεχνικού βιβλίου των συμμαθητών τους δημιουργώντας στη βάση της πρακτικής της δημιουργικής γραφής δικά τους κείμενα, κ.λπ.*

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη Λέσχη Ανάγνωσης

- Βοηθά τις ομάδες κατά την προετοιμασία των παρουσιάσεων
- Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων: προσέχει εάν η τάξη καταλαβαίνει όσα λέγονται, παρεμβαίνει για τις απαραίτητες διευκρινίσεις, εμπυχώνει τους παρουσιαστές αν κάπου δυσκολεύονται.
- Θέτει ερωτήματα συγκριτικής φύσεως ανάμεσα στα βιβλία που έχουν παρουσιαστεί, παρακινεί όλα τα παιδιά να εκφράσουν τις απόψεις τους και επιβραβεύει τις προσπάθειες των παρουσιαστών.

Απώτερος Στόχος

- Η επεξεργασία του κειμένου με παρατηρήσεις και απόψεις των μαθητών τεκμηριωμένες και αιτιολογημένες.
- Η αναγνωστική τους πρόσληψη, που εκφράζεται σε δικά τους κείμενα. Το κείμενο του μαθητή, προφορικό και γραπτό, συνιστά τη δική του απάντηση στο κείμενο του συγγραφέα. Έτσι, ολοκληρώνεται η πράξη της επικοινωνίας.

Εγχειρίδιο λογοτεχνικού γραμματισμού

- Μια ανάγκη, που περιγράφεται στο Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας, είναι να αποκτήσουν καταρχάς οι εκπαιδευτικοί (που δεν έχουν αποφοιτήσει όλοι, άρα ειδικευτεί σε Νεοελληνικά Τμήματα) το αναγκαίο υπόβαθρο των γνώσεων γύρω από τη **θεωρία** και την **ιστορία της Λογοτεχνίας**.
- Για τον σκοπό αυτό, συντάχθηκε για τις ανάγκες του Π.Σ.Λ. ο **Οδηγός δημιουργικής γραφής** (Σουλιώτης κ.ά.) και είναι σε εξέλιξη η ανθολόγηση/συναγωγή αντιπροσωπευτικών και βατών δοκιμίων από έγκριτους θεωρητικούς της λογοτεχνίας, η οποία θα έχει τον τίτλο «**Δοκίμια θεωρίας και κριτικής της λογοτεχνίας**».
- Υποβοηθητικό από την άποψη αυτή είναι και το **site** του μαθήματος, παρέχοντας **διδασκτικά σενάρια** και **άλλο χρήσιμο υλικό** στους εκπαιδευτικούς, καθώς και οι **επιμορφώσεις**.

Επιμορφώσεις

- **Ενδοσχολική επιμόρφωση:** Επισιέψεις από ΕΜΕ, συμβούλους, υποστηρικτές του ΑΠ στα σχολεία για ενημέρωση και **δειγματικές διδασκαλίες και συνδιδασκαλίες.**
- **Προαιρετικά Σεμινάρια**